

Zpravodaj

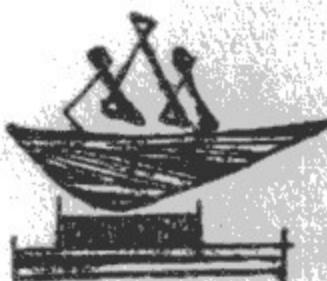
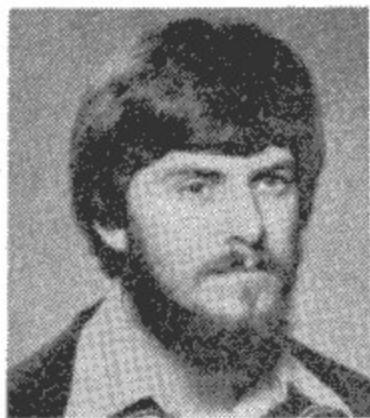
ČÍSLO
2-3
81

ZPRAVODAJ
ÚV ČESKÉ
SPELEOLOGICKÉ
SPOLEČNOSTI

Na fotografii vidíte ukázkou transportu
nemohoucího lezce při III. setkání spe-
leologů v Českém krasu s mezinárodní účasti.

Ústřední výbor

a Severomoravský krajský výbor České speleologické společnosti
s bolestí oznamují, že při speleopotařském průzkumu Hranické
propasti dne 8. srpna 1981 tragicky zahynul

Antonín Ševčík

člen základní organizace 7-02 „Hranický kras“ v Olomouci

Položil svůj život na oltář vědeckého poznání
jednoho z nejzáhadnějších krasových jevů naší vlasti

Nikdy nezapomeneme, Antoníne, na Tvou oběť

Za

ÚV České speleologické
společnosti
doc. dr. Vladimír Panoš, CSc.
předseda

Za

Severomoravský KV České
speleologické společnosti
Milan Moravec
předseda

S P E L E O P O T Á P Ě S K Á " E X P E D I C E C U B A ' 8 0 "

Na pozvání předsedy Kubánské speleologické společnosti, prof. dr. Antonia Núneze Jiméneze, prezidenta Kubánské akademie věd a náměstka ministra kultury Kuby a za vydatné podpory předsedy UV ČSS doc. dr. Vladimíra Panoše, CSc, se uskutečnila ve dnech 20.7.1980 až 18.1.1981 speleopotápěcká expedice s názvem "EXPEDICE CUBA '80". Celá akce byla organizačně pod záštitou MK ČSR a UV ČSS.

Všichni účastníci byli jeskynní potápěči, členové ZO ČSS 7-02 speleopotápěcké skupiny Hranický kras z Olomouce: Ing. Lubomír Benýšek - vedoucí expedice a fotograf, Ježek Tomáš - expediční pokladník, mechanik a fotograf, Jaromír Kovařík - zástupce vedoucího a hydrogeolog, Miroslav Lukáš - vedoucí potápěč, technik a kameraman, MUDr. Petr Paszek - lékař a biolog, Pavel Rezníček - preparátor, František Travěnec - kartograf. Jako expediční vozidlo sloužilo M 461.

Jelikož jsme si celou expedici financovali sami, zvolili jsme jako přepravní prostředek z Evropy na Kubu a zpět lod. (Letenka tam i zpět stála v dubnu 1980 40.600,- Kčs, lodní lístek pouze 11.000,- Kčs). Na lodili jsme se v Rostocku na lod NDR Gera a přes Hamburg, Antverpy, Veracruz, Tampico a Santiago de Cuba jsme dorazili 19. září 1980 do Havany.

Veškerou výstroj a potraviny na třiapůlmesíční pobyt (72 beden materiálu, tj. asi 6 tun) jsme si dovezli z ČSSR. Většina výstroje byla vlastní, část potápěckého materiálu nám zapůjčil KSP 16. ZO SVAZARMu ZTS Olomouc.

Po celou dobu expedice jsme spolupracovali se skupinou profesionálních potápěčů INTURu (obdoba našeho ČEDOKu) a s řadou členů Kubánské speleologické společnosti. Čtyři z nich jsme naučili zákla-

dům jeskynního potápění. S mnohými jsme navázali úzké osobní kontakty. Dvou výprav do džungle za novými jeskyněmi se zúčastnil i prof. Jiménez. Některé z nich objevil z vrtulníku na svých služebních cestách. I přes svůj věk 58 let a dva infarkty s námi podnikl několik průzkumných ponorů.

Na Kubě jsme pracovali v podstatě ve třech oblastech:

1) Playa Larga - Playa Girón. Prováděli jsme zde ve dnech 25.9. - 13.11.1980 průzkum vnitrozemské tektonické poruchy s celým systémem cenotů a dalších přilehlých jeskyní. Potápěli jsme se v několika typech, od malých druhů cenot - Casimby Alenka, Vendulka, la Bruja atd., s hloubkami okolo 30 m a většinou s horší viditelností (2-5m) způsobenou humoznými částečkami, přes vyvěračky Ingrid a Eliška, mohutný vývěr podzemní řeky Caleton, až po obrovské puklinové jeskyně s křištálovou vodou (viditelnost až 80 m !) - Casimba del Brinco, Casimba de XXXV. Aniversario, Casimba Cuba - Checoslovaquia, Casimba Ilona, Casimba Dagmar atd. V těchto jeskyních byla povrchová vrstva asi do 12 - 15 m tvořena sladkou vodou, pod ní 1 - 2 m silná vrstva brakická (smíšená slaná a sladká) a pak následovala voda mořská. Teploty vody byly odshora : 24°C, 25°C a až do hloubky sedmdesáti metrů 27°C. Mimo několika 20 - 30ti centimetrových brček v Casimba del Brinco jsme nenašli žádnou krápníkovou výzdobu.

Souběžně probíhala rekognoskace korálového valu v Bahía de Cochinos se sběrem vzorků mořské flóry a fauny pro Národní muzeum v Praze, Univerzitu Palackého v Olomouci, VŠ bánskou v Ostravě atd. K dispozici jsme měli patnáctimetrovou rybářskou bárku

Laguna del Tesoro.

2) Souostroví Sabana - Varadero. V této oblasti jsme ve dnech 13.11. - 10.12.1980 prozkoumali tzv. Modrou díru (Blue hole). Při pohledu ze stěžně 15,5 m dlouhé fero cementové lodi El Rayo se v zelenkavé vodě objevila temná modř - Ojo del Mégano (doslovný překlad - "Oko v písečném přesypu"). V korálové lavici v hloubce 9 m zeje paděsátimetrovým, přibližně kruhovým otvorem 70 m hluboká jeskyně. Na vertikálním řezu má tvar komolého kužele s podstavou o průměru 102 m a dvacetimetrovým pahorkem uprostřed. Několika náročnými ponory jsme vyvrátili tradované legendy kubánských potápěčů o obrovských chodbách jdoucích do nezměřitelných hloubek. Jeskyně nemá žádnou výzdobu.

Dále jsme při vyhledávání zajímavých lokalit pro potřebu INTURu prohlédli desítky kilometrů korálových útesů v souostroví Sabana a několik vnitrozemských jeskyní v okolí Varadera. V jeskyních Cueva de Cepero, Cueva del Agua, Cueva la Chucha atd.,

jsme našli několik exemplářů slepých ryb (*Lucifuga subterranea*). V posledně jmenované jsme nemohli dokončit průzkum pro lehce zvířitelné, několikametrové vrstvy netopýřího guana (guano de mursiélagu). Padesátimetrová viditelnost se v chodbě profilu 4 x 8 m (výška x šířka) okamžitě zmenšila na nulu i při plavání těsně u stropu (techniku "muší chůze" prsty po stropě jsme nemohli pro nedostatek času použít). V jedné z největších a nejhezčích kubánských jeskyní, v Cueva la pluma jsme provedli pouze jeden ponor. Obtížný přístup k vodě a naprostý nedostatek nosičů nám nedovolil pokračovat v nadějném průniku. Skončili jsme ve vysokém domu o rozloze přibližně 20 x 20 m v pětatřicetimetrové hloubce.

Kubánské archeology jsme potěšili nálezem několika neporušených hliněných nádob na vodu v jeskyni Cueva de Azul. Jejich vznik odhadli na XVII. století.

3) Batabanó - Alquízar. Na závěr expedice jsme dostali za úkol během 15.12. - 25.12.1980 zmapovat jeskyni Cueva de Juanelo Piedra a její okolí; jeskyňi s nejkrásnější krápníkovou výzdobou, tvorenou převážně překrásnými křehkými heliktity. Bydleli jsme přímo v podzemí, odkud jsme podnikali průniky do nádherných, sladkou vodou zaplavených, krápníkových chodeb a salonů. Malá hloubka vody 12 m a z toho plynoucí malá spotřeba vzduchu nám umožňovala hodinové ponory. V úzkých podvodních plazivkách jsme museli několikrát použít kladiva k "vycinkání" krápníků, zcela uzavírajících další postup. Objevili jsme zde přes 300 metrů nových chodeb, dva sifony, slepé rybky a opět nádoby na vodu.

V poslední jeskyni Gueva de los Perez jsme obdivovali osmimetrové stalaktity a v "Archívu" několikadecimetrové vrstvy sintrových škraloupů v podobě hromad kancelářského papíru.

Od všech jeskyní jsme pořídili základní karto-
grafickou dokumentaci až do hloubek 70 m. Jen nedo-
statek času a benzínu nám zabránily v průniku z Ca-
simby Ilona do Casimby Dagmar a tak nejdelší propla-
vaná vzdálenost pod vodou byla jen okolo 250 m.

Práci v jeskyních jsme dokumentovali sérií diapozitivů a natočili barevný film pod vodou na formát Super 8 mm při umělém osvětlení. Ze získaného materiálu jsme sestavili dvouhodinový pořad, který alespoň z části přibliží to, co zde nelze popsat slovy.

Na malé "fiestě" jsme se 27.12.1980 rozloučili s našimi novými přáteli a Silvestra jsme již slavili s německými námořníky na lodi Neubrandenburg. Do Evropy jsme dopluli za 14 dní a po čtyřech dnech čekání na rejdeč a 24 hodinách cesty vlakem jsme byli 18.1.1981 opět doma v Olomouci.

S výsledky expedice byla kubánská strana velice spokojena, což nejlépe vyplývá z dopisu prof. dr. Jiméze, který byl zaslán náměstku ministra kultury ČSR s. dr. Svagerovi, v němž ocenuje přínos celé akce a zve skupinu k pokračování průzkumu v roce 1982.

François Travéneec
ZO CSS 7-02

Fotografie k článku :

OBJEVY NÁLEZY ZPRÁVY Z DOMOVA I ZE SVĚTA

NEJHLUBŠÍ PODZEMNÍ JEZERO V ČESKÉM KRAŠU

15 let uplynulo od prvních potápěckých pokusů v Podhradové jeskyni u Srbska. Ověřily tehdy hloubku nově objeveného puklinového jezera (-15,5 m), plošný rozsah při hladině a rozšíření v hloubce 4-8 m. I když bylo jisté, že tyto údaje nejsou konečné, pod hladinu obtížné přístupného jezera se znova potopili potápěči až v r. 1980. Nejprve jednorázovým pokusem potápěči ze ZO SVAZARMu Praha 3 "Proteus" a posléze opakovánými pokusy potápěči z Kladna, organizovaní v ZO ČSS 1-05 Geospaleos. Shodně konstatovali, že údaj o hloubce - 15,5 m platí pouze pro střední část jezerní pukliny, směrem východním klezá dno jezera do hloubky podstatně větší.

Náročným systematickým průzkumem potápěčů z Kladna byl ověřen průběh pukliny v celém rozsahu. Směrem západním (na dno blízké Tomáškovy propasti) je puklina neprůlezně otevřena v hloubce kolem 3 m. Směrem východním klesá dno jezerní až do hloubky 20 m. Zde ji protíná příčná vertikální puklina, která směrem severním pokračuje do hloubky. J. Zapletal zde v březnu 1981 dosáhl hloubky 38 m, v průzračné vodě pak odhadl viditelné pokračování až do hloubky kolem 55 m. Hladina podzemního jezera je v relaci s hladinou Berounky. Vertikální systém tedy hluboce zasahuje pod úroveň Berounky, resp. cca 45 - 50 m pod skalní dno údolí.

Podtratová jeskyně je tedy v podstatě propastí s hloubkou přes 70 m. Do systému ústí z povrchu komínky vyplněné štěrkopisky. Částečně jsou odkryté ve stěně a na temeni skalního útesu. Denivelace by v tomto případě činila kolem 110 m. Bližší údaje i s návazností na vývoj této oblasti budou uvedeny v připravovaném Sborníku "Český kras VI".

Vladimír Lysenko
ZO ČSS 1-05 Geospeleos

"FOSILNÍ KRAS" V TIŠNOVĚ

Ve dnech 8.-10.května 1981 proběhl v Tišnově a okolí a v Moravském krasu další z kurzů České speleologické společnosti, tentokrát věnovaný problematice starých krasových jeyů. Kurz organizovala ÚOK vědecká, Jihomoravský KV ČSS a ZO ČSS 6-07 při Podhoráckém muzeu v Tišnově. První den kurzu byl zahájen přednáškou Dr. Valocha z Moravského muzea v Brně, na téma Archeologický výzkum Moravského krasu, která podrobně informovala o výsledcích i metodách výzkumu archeologických stanovišť. Po této přednášce seznámil Dr. Bosák účastníky kurzu s jeho náplní a proslovil příspěvek o terminologii, metodách výzkumu a využití starých krasových jeyů. Po přednáškách se uskutečnila exkurze do Moravského krasu s cílem demonstrovat různé výskyty starého krasu odlišného stáří. Byly navštívěny lokality jeskyně Holštejnská (zcela vyplněná fosilizovaná jeskyně), údolní okrajové polje u Sloupu, kde bylo poukázáno na to, že i staré krasové jedy mohou být součástí dnešní krasové krajiny a mohou sloužit jako aktivní činitel v dnešním hydrografickém systému. Dále účastníci zhledali klasickou lokalitu spodno-křídového paleokrasu u Rudice a jeskyni Jestřábku, kde nám Dr. Seitl a Dr. Svoboda demonstrovali sedimentární profily vně i vnitrojeskynní facie a jejich faunistický obsah.

Druhý den kurzu byl plně věnován krasu v okolí Tišnova. Dopoledne byla navštívena oblast Lažánek u Tišnova, kde byly demonstrovány relikty fosilizované (vyplňené a zařízené) jeskyně s faunou spodního pleistocénu (biháru - lok. Lažánky 2), výplní jeskynního systému se staropleistocenní faunou (Lažánky 5) a hluboké korozní deprese s pestrou výplní spodního miocénu (ottnangu). Na příkladě této oblasti byl ukázán postup při rekonstrukci vývoje starých krasových jevů. Odpoledne jsme se přesunuli do oblasti obce Cebín, kde jsme navštívili lokality miocenního krasu u Malhostovic a spodnokarbonsko-permského krasu v Cebíně. Laskavostí členů ZO ČSS 6-07 jsme si prohlédli stav těžby a některé drobné krasové jevy ve Velkolomu Čebín - jih. V odpoledních a večerních hodinách proběhl cyklus přednášek věnovaný výsledkům výzkumu starých krasů Českého masívu a okolí. Kolega Dr. Jerzy Glazek (tajemník komise pro speleochronologii a paleokras UIS) nás v příspěvku "Výsledky výzkumu fosilního krasu v Polsku" seznámil s nejnovějšími výsledky rozsáhlého výzkumu fosilního krasu v PLR a jeho nejaktuálnějšími interpretacemi a problémy, které se týkají zejména ekonomického využití. Pavel Vašík (ZO ČSS 6-07) nám poté podal přehled nových objevů a stavu výzkumu krasu Tišnovska. Dr. Pavel Bosák v přednášce "Výsledky výzkumu starých krasových jevů v Českých zemích" shrnul nové výsledky a podal přehled vývoje krasu Českého masívu. V diapozitivy bohatě dokumentovaném výkladu nás Dr. Ivan Horáček seznámil s metodikou hodnocení výplní starých krasů z hlediska paleontologického.

Program posledního dne kurzu byl věnován Králově jeskyni na Květnici u Tišnova - největší jeskyni Tišnovského krasu. Po prohlídce jeskyně se rozvinula bohatá diskuse na téma genese tohoto krasového jevu. Exkurze byla zakončena povrchovou prohlídkou Květnice a Velké Skály a panoramatu tišnovského údolí.

Kurz přispěl k seznámení se s problematikou starých krasových jevů. Účastníci byli seznámeni s metodikou výzkumu, způsobem hodnocení starých krasů. Důraz byl kladen na objasnění role starých krasů v současné krasové krajině a současném hydrologickém režimu. Ke zdánemu průběhu kurzu přispěli zejména kolegové ze ZO ČSS 6-07 pod vedením Pavla Váška, kteří zajistovali ubytování a stravování a provázeli nás krasem Tišnovska. Jim všem patří nás dík, stejně tak jako kolegům z Holštajnské jeskyně (především kolegovi Moučkovi), kteří nám umožnili návštěvu této jeskyně i členům ZO ČSS 6 - 05, kteří nás provedli jeskyní Jestřábkou. Poděkování patří rovněž editoru Stalagmitu - Vládovi Vojířovi - za rychlost, se kterou zajistil vytisknutí textů ke kurzu, takže je mohli všichni účastníci obdržet při registraci. Texty byly vydány v omezeném množství (500 ks) a je možno si je objednat u V. Vojíře nebo na sekretariátě ÚV ČSS.

RNDr. Pavel Bosák
ÚOK vědecká ČSS

NETOPÝŘI NA BÝČÍ SKÁLE

Jeskyně Býčí skála je jedním z významných zimovišť netopýrů. Od roku 1977 provádím únorovou kontrolu zimujících zvířat v prostoru Předsíně, hlavní chodby v Býčí skále k Senkovu sifonu a Brunině jeskyni a nalezáám zde celkem pravidelně přibližně 50 netopýrů velkých (*Myotis myotis*) a 20 - 30 vrápenou malých (*Rhinolophus hipposideros*), v menším počtu i zástupce osmi dalších druhů: netopýra vousatého (*Myotis mystacinus*), netopýra brvitého (*Myotis emarginatus*), netopýra vodního (*Myotis daubentonii*), netopýra večerního (*Eptesicus serotinus*), netopýra černého (*Barbastella barbastellus*), netopýra ušatého (*Plecotus auritus*), netopýra dlcuhouchého (*Plecotus austriacus*) a předloni dokonce velmi vzácný druh vrápence velkého (*Rhinolophus ferrumequinum*).

Značení netopýrů pomocí hliníkových kroužků umožnuje získat četné informace o jejich věku, přeletech mezi letními a zimními úkryty a pod. Letos jsem například na Býčí skále nalezał netopýra velkého, který zde byl kroužkován před třinácti lety. Nebo tu byl třeba netopýr velký, kterého jsem v létě kroužkova na na půdě jedné budovy ve Slavkově.

Zajímavé výsledky přináší také výzkum netopýrů v období jejich soumracní a noční aktivity na jaře a na podzim před jeskynními vchody. Na podzim 1980 jsem zde zjistila zástupce dalších dvou druhů, netopýra řasnatého (*Myotis nattereri*) a netopýra velkouchého (*Myotis bechsteini*). Jeden z netopýrů řasnatých měl kroužek z podzimního odchytu v roce 1974 (rovněž před vchodem do Býčí skály).

Netopýři jsou savci jedinečných schopností (schopnost letu, orientace pomocí ultrazvuku aj.) a jako zajímavá a svérázná skupina živočichů jsou zákonem chráněni. Zimní sčítání se v každé sledované jeskyni provádí pouze jedenkrát ročně, protože netopýři jen díky schopnosti snížit teplotu těla na úroveň teploty prostředí a tím zpomalit veškeré životní funkce na minimum, jsou schopni přečkat do jarního období. Úbytek energie hradí z tukových zásob. Casté probuzení je vždy spojeno s prudkým zvýšením tělesné teploty a značným úbytkem energie. Je třeba proto v zimním období zajistit klid na zimovištích netopýrů a přispět tak k ochraně jedinečných hodnot naší země.

RNDr. Zdenka Bauerová
ZO ČSS 6-01 při ZK ROH
ADAST v Adamově.

POKUSNÉ ŠTOLY U SPEŠOVA

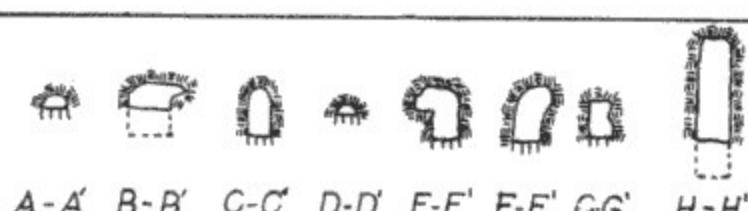
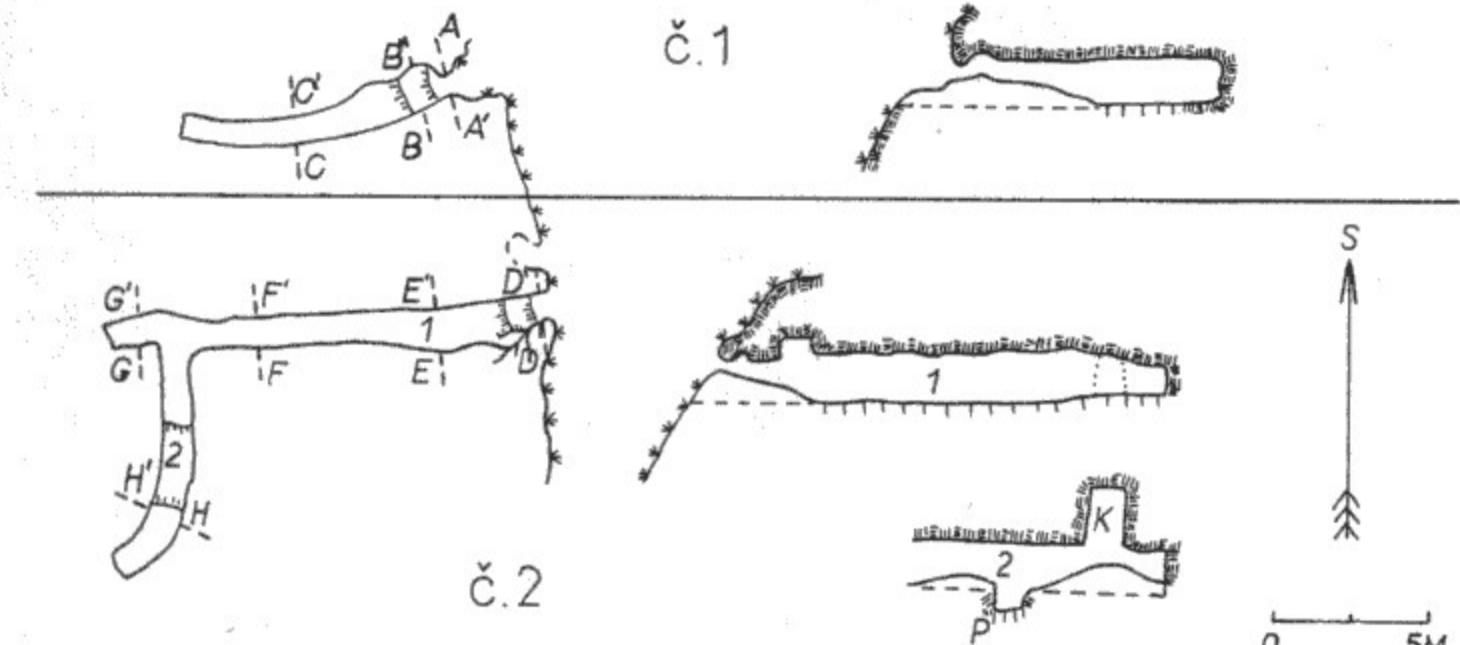
V loňském roce provedli některí členové ZO ČSS 6-06 Vilémovická při OV SSM v Blansku výzkum dvou krátkých štol u Spešova poblíž Blanska. Stoly leží v horní polovině polouzavřeného žlíbku "Nad drábežárnou", 12 metrů nad úrovni žlebového dna.

Obě štoly jsou vedeny podobnými souvrstvími spod noturonských žlutavých spongilitových pískovců. Limonit se zde vyskytuje v téměř nepatrném procentu na bázi vrstviček šedobilého jílu. Ruda, kterou bylo možné těžit, nebyla objevena.

Štola č. 1 je položena severněji. Tvoří jedinou, mírně se zatácející chodbu 9 metrů dlouhou. Druhá štola č. 2 leží o 7 metrů jižněji. Hlavní chodba (na plánu označena 1) vede 14,5 metru daleko, na ni navazuje vedlejší (na plánu č. 2), která má délku 7,5 metru. Z profilu této chodby vyplývá, že horníci, nemohoucí objevit železnou rudu v úrovni štoly, pokusili se ji hledat nižše (průkop P) i výše (komín K). Ovšem i zde byl výsledek negativní.

Štoly byly raženy v období 1836 - 1885, za doby Hugo Karla Eduarda knížete ze Salmu a Reifferscheidtu. Tehdy na panství rájecko-blanském z ekonomických důvodů slábla těžba rudy. Lze předpokládat, že štoly byly vedeny okolními sedláky, kteří chtěli získanou rudu prodat do blízkých železáren v Blansku. Výzkum důlních děl u Spešova dále pokračuje.

Jaromír Musil
ZO ČSS 6-06

A-A' B-B' C-C' D-D' E-E' F-F' G-G' H-H'

ŠTOLY Č. 1, 2 U SPEŠOVA

J.MUSIL - M.HLAVÁČEK

ZO 6-06

SEMINÁŘ KE 100. VÝROČÍ NAROZENÍ JAROSLAVA PETRBOKA PROBĚHL V KARLSTEJNĚ 28.5. 1981.

V rámci III. mezinárodního setkání speleologů v Českém krašu proběhl dne 28.5.1981 pracovní seminář k otázkám Českého krasu, věnovaný 100.výročí narození Jaroslava Petrboka. Seminář organizovala ÚOK ČSS vědecká ve spolupráci se ZO ČSS 1-06. Semináře se zúčastnilo pouze 27 pracovníků, přestože bylo obesláno více než 50 institucí a jednotlivců. Seminář vedli Dr.Pavel Bosák za spolupráce Dr. Františka Skřivánka. Tématicky byly vyčleněny dva okruhy otázek, které měl seminář řešit. První okruh byl úzce zaměřen na osobu Jaroslava Petrboka, jeho životní osudy, metody a výsledky vědecké činnosti a odkaz dnešní době. Přednáškový okruh prvého dílu zahájil Dr.V.Ložek,DrSc. (ČSAV Praha) a seznámil účastníky se životem, dílem a odkazem J. Petrboka. Svou přednášku doplnil celou řadou historek, dokumentující osobnost oslavence. Dr.J.Kovanda,CSc.(UÚG Praha) doplnil životopisné údaje celou řadou postřehů, které nám dokreslili J.Petrboka jako člověka. V následujících přednáškách jsme byli seznámeni s pokrokem vědních disciplín, kterými se Petrbok zabýval. Dr.J.Kovanda,CSc. dokumentoval bouřlivý rozvoj malakozoologického výzkumu, ve kterém, zejména díky Dr.Ložkovi, jsme na jednom z čelných míst v Evropě. Archeologové Dr.J.Fridrich, CSc. a Dr.K.Sklenář, CSc (AÚ ČSAV a Národní muzeum v Praze) podali důkladnou analýzu materiálů shromážděných J.Petrbokem a seznámili nás s novými směry výzkumu archeologických lokalit v Českém krašu. Dr.Vojen Ložek,DrSc. podal přehled vývoje Českého krašu a okolí v mladém pleistocénu a holocénu s důrazem na cyklus eroze, transport, akumulace a na antropogenní vlivy. Bouřlivou diskuzi vyvolal u přítomných závěrečný příspěvek prvého okruhu a to přednáška Dr.Ivana Horáčka(ČSAV Praha) o výzkumu fauny drobných savců a jejich významu pro řešení karstogeneze Českého krašu.

Druhý okruh otázek byl věnován spíše geologické problematice jádra Barrandienu - Českému krasu. Dr. Ivo Chlupáč, CSc. (ÚUG Praha) podal velmi podrobný přehled pokroku ve stratigrafickém a paleontologickém studiu barrandienského siluru a devonu v posledních 25 letech. Nejhlubší vrt v Čechách - Tobolka 1 byl předmětem zprávy Dr. Petra Štěpánka (ÚUG Praha) zejména z hlediska jeho ekonomického využití. Dlouholetou diskuzi o povaze svrchnokřídových sedimentů které kdysi pokrývaly Český kras, doplnil novými výsledky Dr. Přemysl Zelenka (ÚUG Praha). Jeho přednášku přednesl Dr. P. Bosák. Přehled činnosti skupiny Tarcus, přednesený Vladimírem Lysenkem, prom. geol. a Ing. Josefem Slačíkem (ÚUG Praha a Rudné doly Příbram) následovala velmi bouřlivá diskuse. Týkalo se to zejména otázek řešení karstogeneze Českého krasu. Ukázalo se, že výsledky Tarcusu se shodují s výsledky Dr. Horáčka, ačkoliv bylo použito naprostoto odlišných metod. Diskutována byla zejména otázka stáří tvorby velkých krasových chodeb, stáří silicifikace nejstarších generací výzdoby a hlavně úloha neotektonických procesů při rozčlenování původně pravděpodobně jednotné úrovni krasových jevů. Ke konci se mináře seznámil Dr. Pavel Bosák (Přírodovědecká fakulta UK Praha) účastníky s návrhem terminologické a genetické klasifikace paleokrasových a fosilních krasových jevů. Seminář uzavřel Dr. P. Bosák a konstatoval, že je jen škoda, že se semináře nezúčastnilo více odborných pracovníků. Zastoupeno nebylo ani Okresní muzeum v Berouně a ani Správa CHKO Český kras, Krajské a Pražské středisko státní památkové péče a ochrany přírody. Zejména pro tyto pracovníky byl seminář určen.

Velkým kladem semináře bylo, že každý z účastníků semináře i III. setkání speleologů obdržel abstrakta přednášek v českém a anglickém jazyce, což se nestává ani u některých větších akcí. Náš dík proto patří V. Vojířovi, editoru Stalagmitu, za jeho obětavost, se kterou zabezpečil vytisknutí těchto materiálů.

Seminář byl doplněn exkurzí, kterou prováděl Dr. Ivo Chlupáč, CSc. a na které dokumentoval na příkla-dech v přednášce zmíněné pokroky ve výzkumu skalního podkladu Českého krasu. V sobotu rovněž došlo ke slavnostnímu odhalení pamětní desky J. Petrbokovi na jeho posledním pracovišti - v lomu na Kobyle. Slavnostní akt uvedl stručným životopisným přehledem Dr. Vojen Ložek, DrSc., který rovněž desku přibližně v 15 hodin odhalil. Odhalení desky se zúčastnilo asi 50 osob. RNDr. Pavel Bosák

VZPOMÍNKA NA DR. MARTINA KRÍŽE

V letošním roce uplyne právě 140 let od narození známého moravského badatele dr. Martina Kříže (1841 - 1919).

Dr. Kříž společně se svým nerozlučným druhem Floriánem Koudelkou se věnoval především výzkumu Moravského krasu, a to jak speleologii, tak i archeologii a paleontologii. Z jeho četných prací je nutno připomenout zejména dvousvazkové dílo "Průvodce do moravských jeskyní", kde podrobně líčí geografickou situaci Moravského krasu; klade důraz na popis málo známých krasových jevů, především závrtů. V otázkách stáří krasových dutin a jejich výplní se sice Kříž dopustil některých omylů, ale ty zákonitě vyplynuly z tehdejší úrovně znalostí.

Dodnes mají velký význam všechny Křížovy hypsometrické práce, které se staly důležitou pomůckou i dnešním explorátorovským pokusům.

Dr. Martin Kříž se stal bezesporu osobností, právem srovnatelnou s Wanckelem nebo Absolonem. Je-li Wankel "otcem moravské archeologie", potom Kříž se stal zakladatelem moderní speleologie v Moravském krasu. V jeho serioznosti, zodpovědném přístupu k pracím, systematicnosti a smyslu pro přesnost a důslednost spatřujeme, to co mnohým jeho následovníkům chybí. A to není jediným kladem svérázného ždánického notáře, který se navždy zapsal do dějin naší speleologie.

Jaromír Musil

SPELEOLOGICKÁ ŠKOLA UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO A WROCŁAWSKIEGO V MIEDZYGÓRU (KLADSKO, POLSKO).

Ve dnech 5.-15. února 1981 se konala tradiční Speleologická škola v Miedzygoru. Oproti jiným létařům se školy zúčastnilo méně účastníků. Ze zahraničí byl zasedání přítomen prof. A. Eraso-Romero, předseda Komise pro fyzikální chemii a hydrogeologii krasu UIS a několik kolegů z ČSSR (doc. Panoš, J. Rehák, M. Moravec a další). Program školy se specializoval na otázky tvorby jevů podobných krasovým v ledových Spicberk, hydrogeologie a hydrologie krasu, starých krasových jevů, ochrany krasu a novinek ve speleologii a karsologii. Z účastníků z ČSSR s příslušnou výzkumu krasu Králického Sněžníku) a P. Bosák (Spodnokřídový kras: srovnání s teorií litosférických desek, Termiologie a staré krasové jevy, Organizace výuky v rámci ČSS). Proběhlo rovněž jednání mezi zástupci ČSSR a PLR o další spolupráci speleologických skupin po obou stranách státních hranic, zejména pokud se týká výzkumu a spolupráce v oblasti Králického Sněžníku. Z jednání vyplynulo, že někteří polští specialisté se zúčastní semináře Kras Sudetské soustavy v Králikách. Jednání jednotlivých odborných sekcí Speleologické školy ukázalo některé směry jižního výzkumu krasu obecně ubírá. Z praktické speleologického hlediska to je otázka dosažení maximální hloubky propasti, na které se intenzivně pracuje zejména ve Francii, Španělsku a Rakousku. Bylo vytýpováno několik míst, kde by bylo možné hloubkový rekord podstatně překonat (francouzsko - španělské pomezí v Pyrenejích a Rakouské Alpy). Další skupinou problémů jejichž řešení se progresivně rozvíjí je otázka starých krasových jevů (fosilní kras, paleokras), jejich vývoje, významu pro historickou a stratigrafickou geologii i praktický dopad využití. V souvislosti s rostoucím nedostatkem surovin ve světě se přistupuje k většimu využívání surovin v krasových oblastech. To je předmětem třetího nejvýraznějšího směru v karsologii - praktické využití krasových oblastí, řešení vztahu zrudnění a starých krasových jevů, návaznosti na hydrogeologii a pod. Mnoho referátů dokumentovalo na příkladech význam praktického využití krasu (těžba Pb-Zn rud, stavba přehrad, využívání podzemní krasové vody, těžba slévařenských písků, uhlí) a problémů s tím spojených (zaplavení dolů, únik vody krasovými cestami z přehrad, sedání povrchu nad vytěženými kavernami a pod.). Je při tom kladen prvořadý důraz na kompletnost výzkumu a v druhé fázi i na ochranu přírody a krasových jevů obvzlaště.

RNDr. Pavel Bosák

III. SETKÁNÍ SPELEOLOGŮ V ČESKÉM KRASU S MEZINÁRODNÍ ÚČASTÍ

Od ustavení ČSS pořádá ZO ČSS 1-06 za spoluúčasti základních organizací ČSS z Prahy a Středočeského kraje "Setkání speleologů v Českém krasu". Tyto setkání mají sloužit k poznávání základních krasových lokalit Českého krasu, k vzájemné výměně zkušeností, navazování osobních kontaktů i k prezentaci dosažených výsledků v průzkumu, nové technice a metodice. Současně mají sloužit k určitému regulování návštěvnosti na některých krasových pracovištích, kam se lze dostat jenom vyjimečně.

Účastníci mají mít možnost vzájemného sdělování poznatků jak s použitím projekčního materiálu, tak i trojrozměrných ukázek a terénní demonstrace.

Na III. setkání speleologů v Českém krasu s mezi národní účastí, které se konalo jako centrální akce CSS s vědomím ministerstva kultury ČSR bylo přihlášeno předem 142 osob, z toho 59 osob nemělo přihlášené exkurze pro neznalost lokalit. Z předem přihlášených se zúčastnilo 84 osob, tj. o 58 méně (hlavní ubytka z NDR, kde ve stejném termínu probíhala 14ti denní mezinárodní akce), ale zase řada osob přijela bez přihlášení. Celkem se zúčastnilo setkání 172 osob. Z CSS celkem 62 osob, ze SSS celkem 12 osob, zahraničních účastníků celkem 69 (NDR = 25, BLR = 7, PLR = 7, MLR = 20, RSR = 6, Rakousko = 3, Francie = 1). Z jiných organizací z ČSSR 19 osob (Geograf. ústav v Brně = 2, OT TJ Malešice = 6, HO Jihlava = 2, Prgoquanaut = 9) a 10 ostatních (z účastníků semináře a pod.).

17 účastníků promítalo diapositivy a filmy. 12 účastníků provádělo terénní demonstrace speleotechniky, speleozáchrany a potápění. Z toho 3 zahraniční (Rakousko), 3 ze SSS a 6 z Pragoaquanautu.

Učastníci byli ubytováni v areálu bývalého mlýna v Karlštejně v pokojích o dvou a více lůžkách a ti, kteří se přihlásili opožděně, využívali náhradní ubytování a stany. Všichni měli k dispozici sociální zařízení se studenou a teplou vodou.

Pro ty účastníky, kteří přijeli již 27.5.81, probíhalo od 20 hod. promítání diapositivů a filmů až do 23 hod.

28.5. od 9,0 do 18,0 hod. proběhl pracovní seminář o otázkách Českého krasu, věnovaný J. Petrbockovi, kterého se zúčastnilo pouze 27 pracovníků, ačkoliv bylo obesláno více než 50 institucí a jednotlivců (snad to bylo tím, že se konal vprostřed týdne). Podrobnosti o něm jsou obsaženy v samostatném článku Dr.P.Bosáka v tomto čísle Stalagmitu.

28.5. od 18 hod. probíhala prezentace účastníků, kteří se nezúčastnili semináře. Od 20 hod. asi do půlnoci se promítalo.

29.5. po oficiálním zahájení III. setkání, které provedl Vl. Vojíř, se uskutečnilo 6 terénních exkurzí a předvádění speleotechniky a speleozáchrany. Demonstrátoři techniky a jejího užití (zástupci SSS - Hujdič, Stibrányi a Dr.Hochmut, dále H.Kirchmayer předseda materiálové komise UIS se dvěma kolegy) předvedli použití technických pomůcek při lezení i při transportu zraněného, at na laně nebo speciálních nosítkách. Večer byl věnován promítání, při kterém proběhla krátká přednáška zástupců SSS o speleoalpinistických pomůckách používaných na Slovensku.

30.5. se uskutečnilo 9 terénních exkurzí a za přítomnosti asi 50 osob odhalil Dr. V. Ložek DrSc. pamětní desku J. Petrbokovi v lomu na Kobyle. Večer byl věnován až do rozptýlení společenskému posezení.

u táboráku - přes který se s pokřikem "TANGRA" prohánělo několik Bulharů - a kde byla pivní hojnost doplněná špekáčky z polní udírny.

31.5. proběhly již jen 3 terénní exkurze po zakončení setkání a účastníci se rozjížděli domů.

Po 29. - 31.5. probíhala v lomu Mořina demonstrace speleopotařské techniky v podání Pragoaquanantu a 30.5. předvedl H.Kirchmayer se svými kolegy ukázkou transportu zraněného ve speciálních nosítkách vodou Berounky přes peřeje na jezu v Karlštejně.

Organizační zabezpečení exkurzí narušila nepřítomnost zástupce ZO ČSS 1-07, který měl vést exkurze do j. Arnoldka. A tak se řada zájemců o tuto exkurzi musela spokojit s jiným programem.

Drobné nedostatky byly způsobeny nedisciplinovaností účastníků, kteří dostatečně nedodržovali rozpis a termíny odchodu na exkurze. Také bylo na pováženou, že u mnohých zahraničních účastníků chyběly základní speleologické zkušenosti. Z toho plyne do budoucna nutnost zpřísnit kritéria pro účast na exkurzích.

Příprava III. setkání si vyžádala značné pracovní nasazení našich členů i řady dalších osob. Zejména organizačně náročným byl moment, kdy nám po předchozím příslibení nepotvrdil MNV Srbsko objednávku ubytování v ubytovně v Srbsku, čímž došlo k ohrožení konání celé akce. Po řadu dní jsme marně sháněli jiné ubytování a prostory pro setkání. V této věci nám byl nápomocen zejména s. Březina, tajemník OV KSČ v Berouně. Nakonec nám pomohl pražský MV Českého rybářského svazu zapůjčením areálu bývalého mlýna v Karlštejně. Již jsme zamýšleli ubytovat účastníky v lehátkovém vlaku, který jsme měli předběžně zajištěn u ČSD do stanice Karlštejn, kde by stál na odstavné koleji po dobu celé akce.

Znamenalo to také provést změny v organizaci exkurzí a v exkurzním průvodci, neboť přenesením celého setkání do Karlštejna, bylo nutno upravit i trasy exkurzí v návaznosti na vlakové spojení do Srbska.

Náš dík patří i personálu z Rybářského domova mládeže CRS v Karlštejně, všem našim spolupracovníkům ze ZO ČSS Prahy a Středočeského kraje, přednášejícím a demonstrátorem, prostě všem, kteří se jakoukoliv mírou zasloužili o zdarný průběh setkání.

V době, kdy čtete tyto řádky, je již upřesnovený program IV. setkání speleologů v Českém krasu s mezinárodní účastí, které se uskuteční 27.5.-30.5.82. Pravděpodobně opět v Karlštejně. Na programu mimo terénních exkurzí, předvádění speleotechniky a speleozáchrany, promítání filmů a diapositivů, bude i fotografická soutěž a výstava. Uvažujeme i o možnosti zorganizování určitého speleologického závodu podporujícího zvyšování znalostí lezecké techniky v ČSS.

Závěrem nad několika snímky autora můžete uvažovat o předběžném termínu 27.5. - 30.5.82, ve kterém vás zveme na IV. setkání speleologů v Českém krasu s mezinárodní účastí.

Vladimír Vojíř
ZO CSS 1-06
Speleologický klub Praha

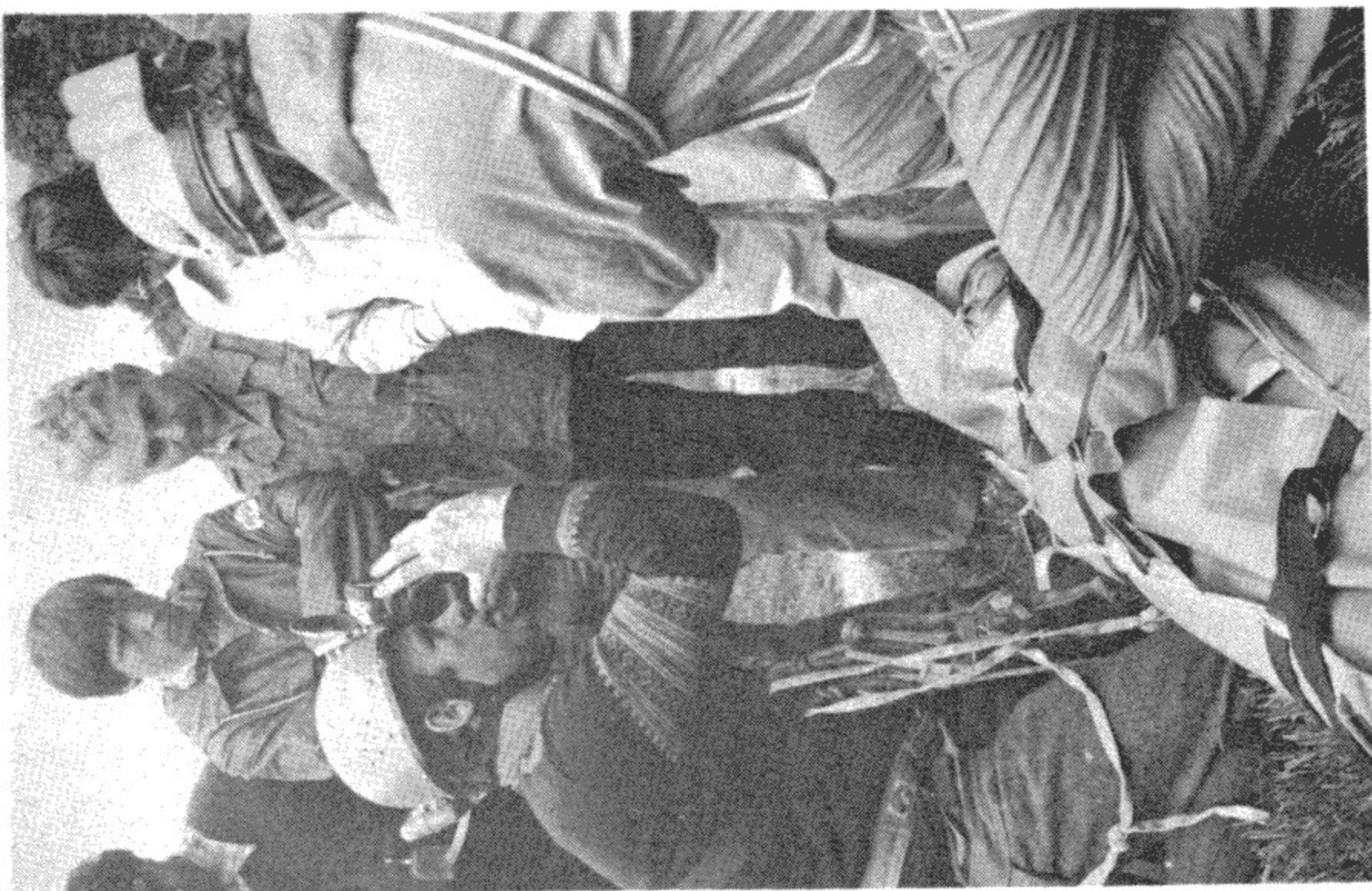
Celé setkání se vyznačovalo neformální přátelskou atmosférou a pestrostí jazyků, kterými se speleologové mezi sebou domluvali. Casto diskutující skupinky nenašli řeč jim všem známou a rozmluva byla velice zajímavá. Přesto vždy končila úspěšně, což dosvědčuje i množství vzájemných kontaktů a vyměněných adres. Organizačně bylo setkání velmi dobře připraveno i když některé exkurze pokulhávaly, ale za to mohou spíše skromné rozměry našeho Českého krasu a nevyrovnaná výkonnost jednotlivých účastníků, než organizátoři. Ubytování bylo dobré a pro jeskynáře až komfortní (i teplá voda na sprchování). Celkově lze setkání zhodnotit velice kladně a myslím, že odezva v zahraničí přiláká příští rok mnohem více zahraničních účastníků.

Radko Tásler
ZO CSS 5-02 Alberice

Zasílejte nám fotografie z vaší činnosti !!!

2

Na 1. snímku ulehl do speciálních nosítek J.Sova ze ZO ČSS 1-06 a H.Kirchmayer z Rakouska jej začal fixovat pro transport. 2. snímek zachycuje "zraněného" již zavinutého v nosítkách, jejichž konstruktér H. Kirchmayer podává divákům výklad za živé gestikulace.

3

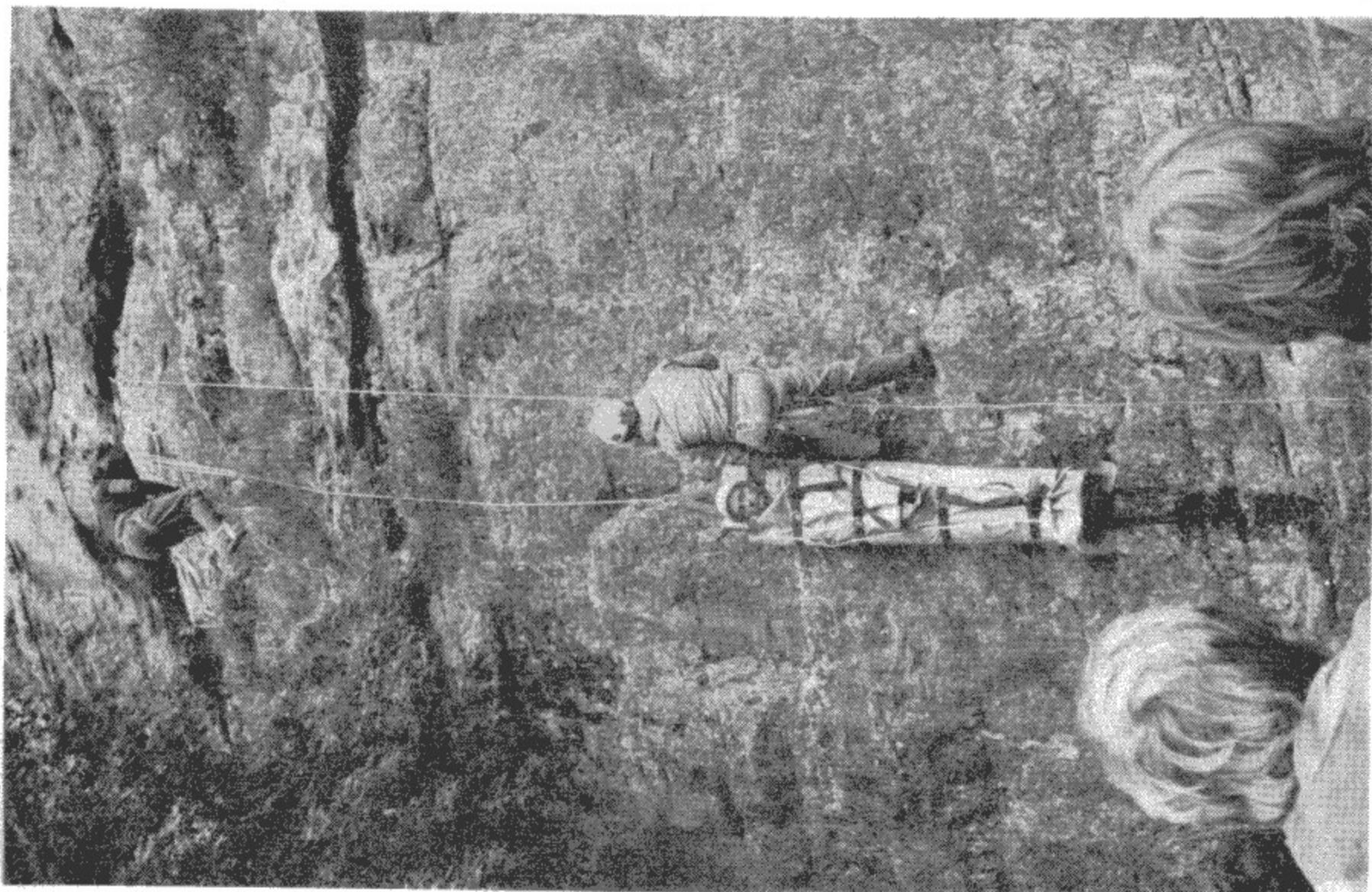
4

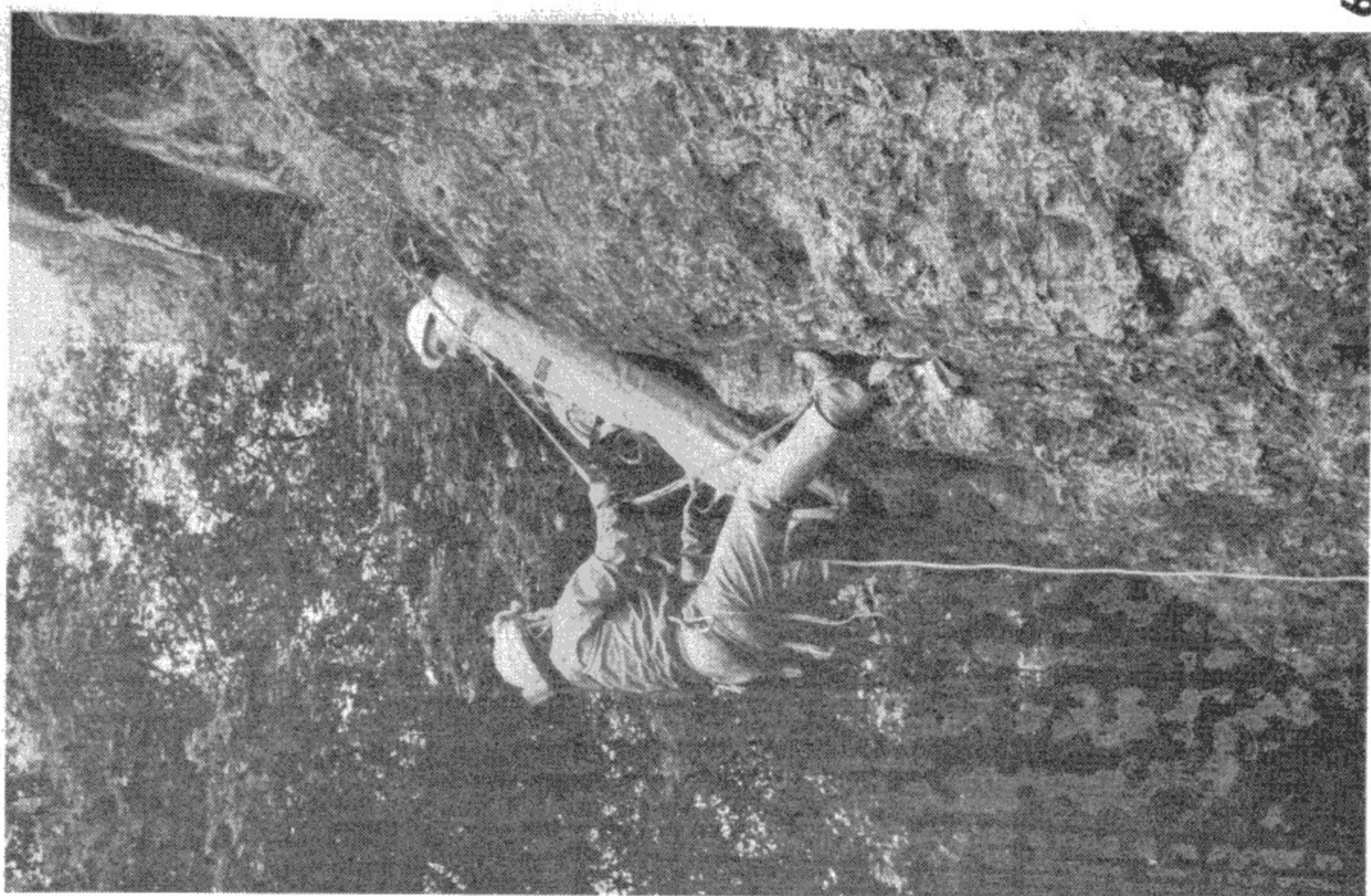
Na 3. snímku je "zraněný" J.Sova vydán již zcela do rukou demonstrátorů a zašněrován v nosítkách představuje obdobu mumie z Egypta.

Na 4. snímku je transport zraněného v nosítkách po skalní stěně poblíž Berounky u Barrandovy jeskyně, kde je zachyceno překonávání skalního výběžku.

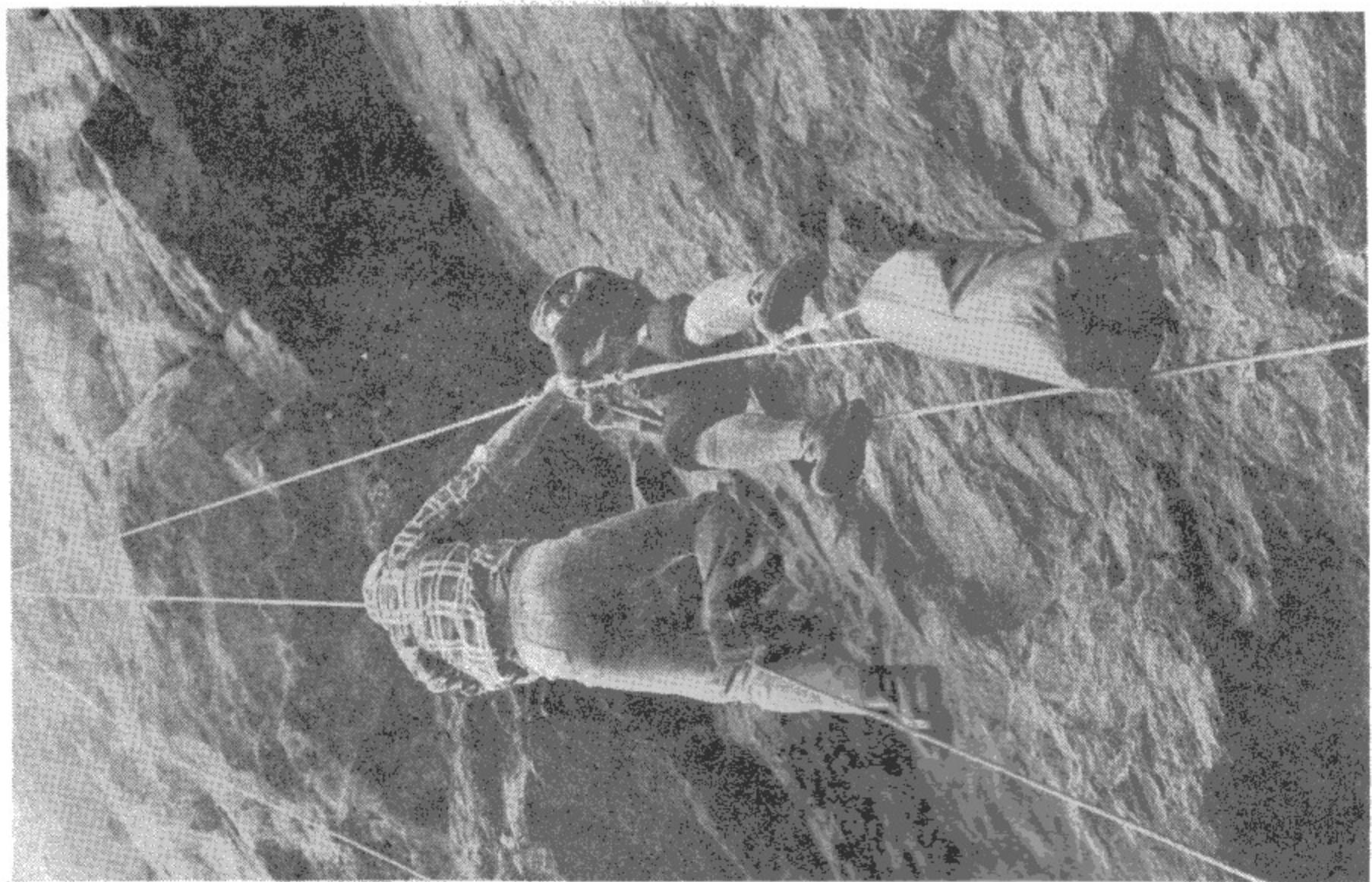
5

6

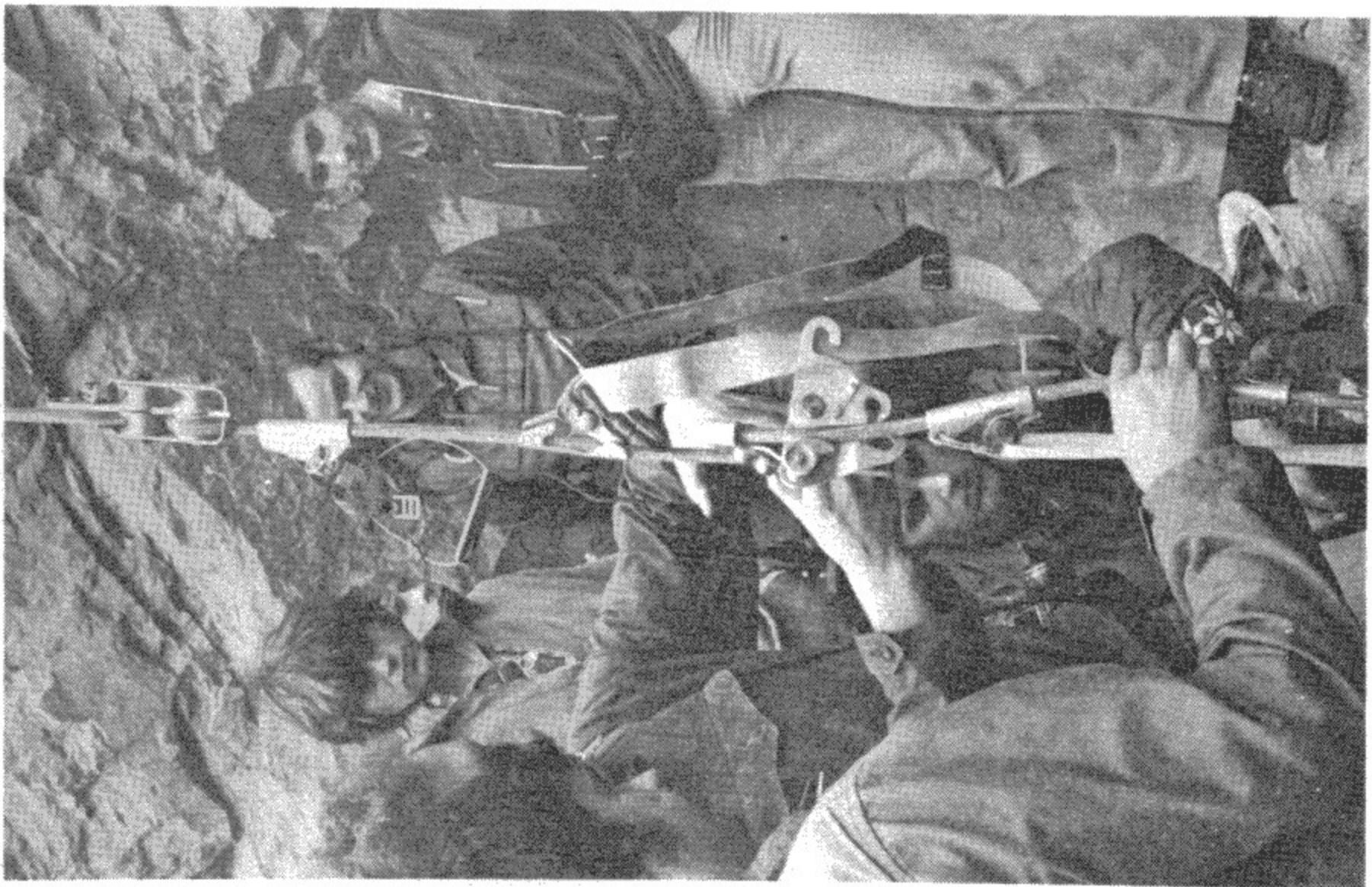

Obr. 5 zachycuje celkový pohled na demonstraci H. Kirchmayera, který jednoduchým kladkostrojem vytahuje nosítka a vedle nich po jiném laně postupuje druhý lezec a usnadňuje jejich dopravu.
Obr. 6 nám ukazuje postup přes členitý úsek, kdy druhý lezec usměrnuje a nadlehčuje nosítka.

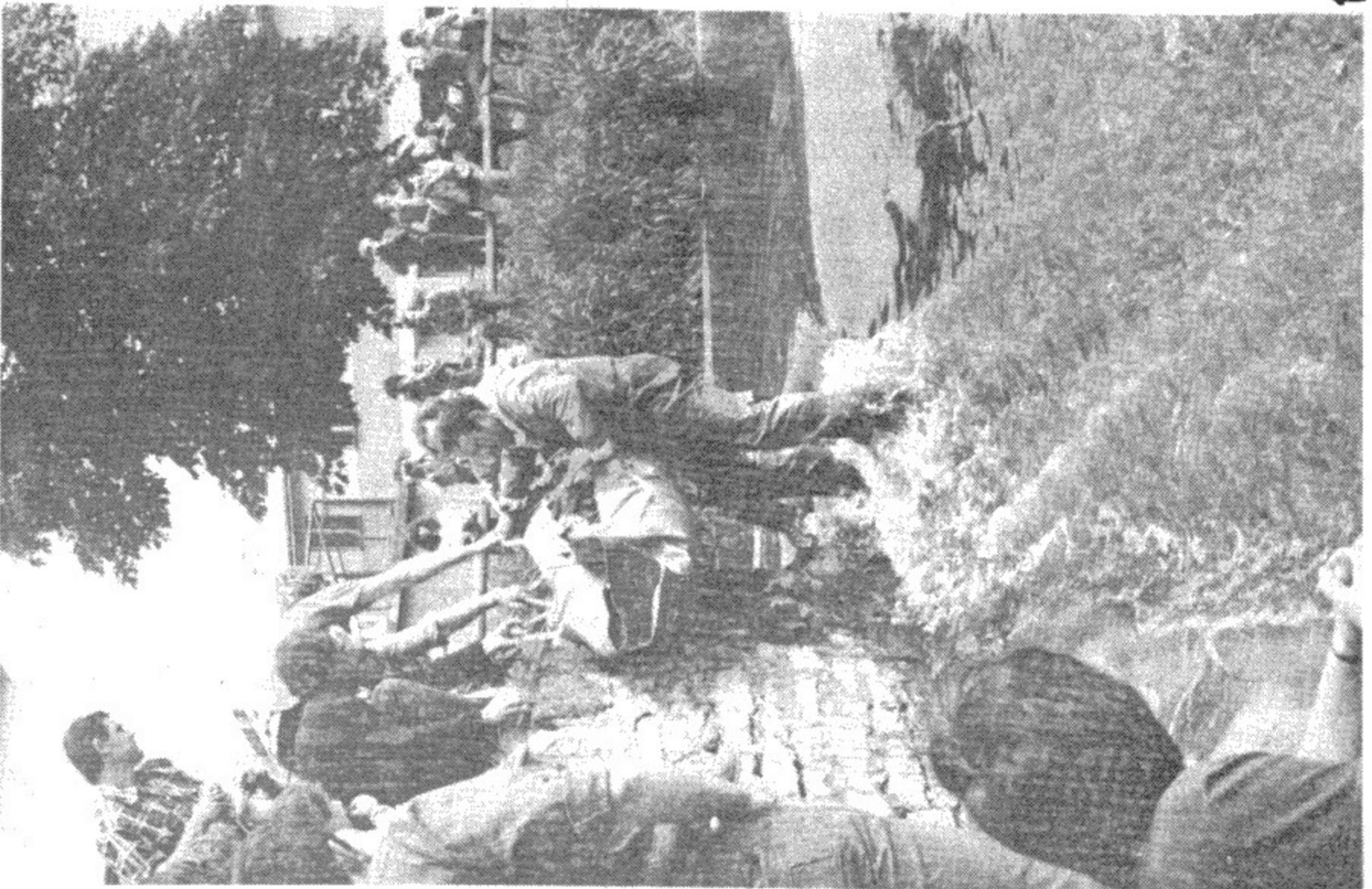

Na 7. obrázku předvádí G. Stibrányi záchranu postiženého, který není schopen samostatného výstupu, pomocí lana, speleoalpinistických pomůcek a kladky s blokujícím palce.
Na 8. snímku se vracíme k demonstraci speleoalpinistických pomůcek a techniky lezení používané na Slovensku.

9

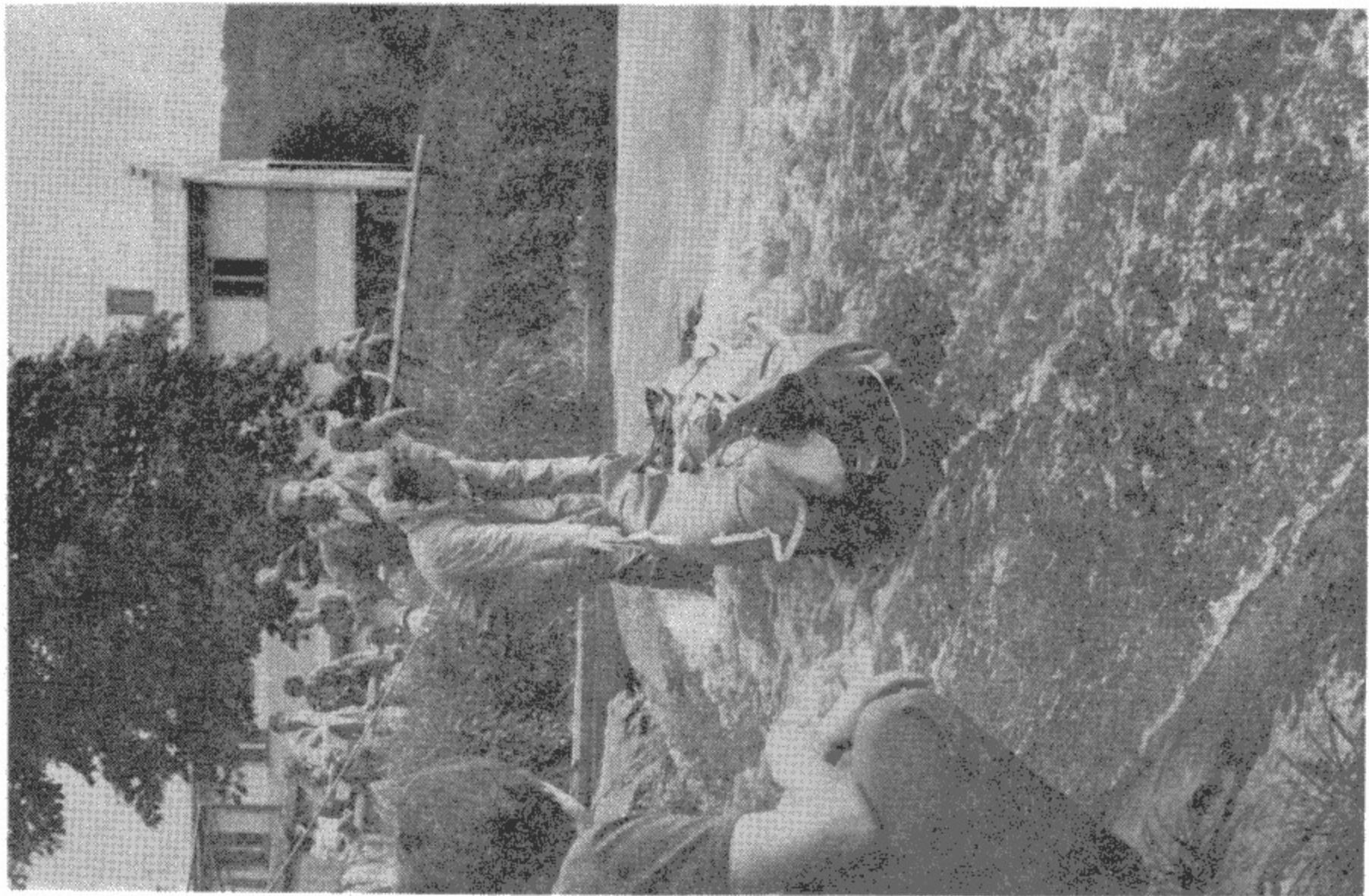
10

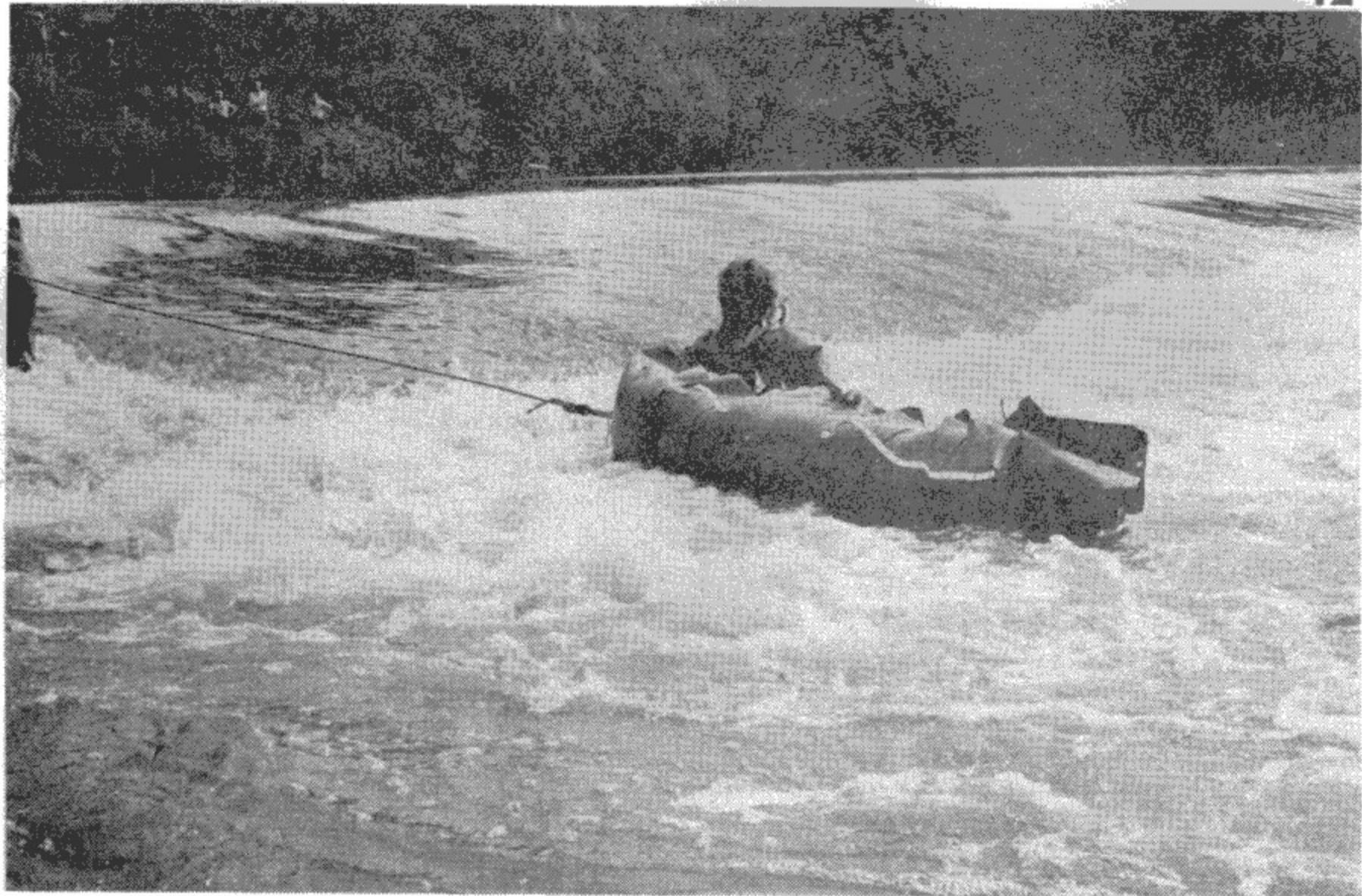
9. snímek zachycuje na laně zapnuté pomůcky (dvojitý petzl, gibbs, prsní bogibbs uchycený do spony křížové vesty, kladku s blokujícím palcem a pod.).

10. snímek nás přivádí k ukázce transportu zraněného, kterým je nyní J.Svěcený, přes vodu Berounky.

11

12

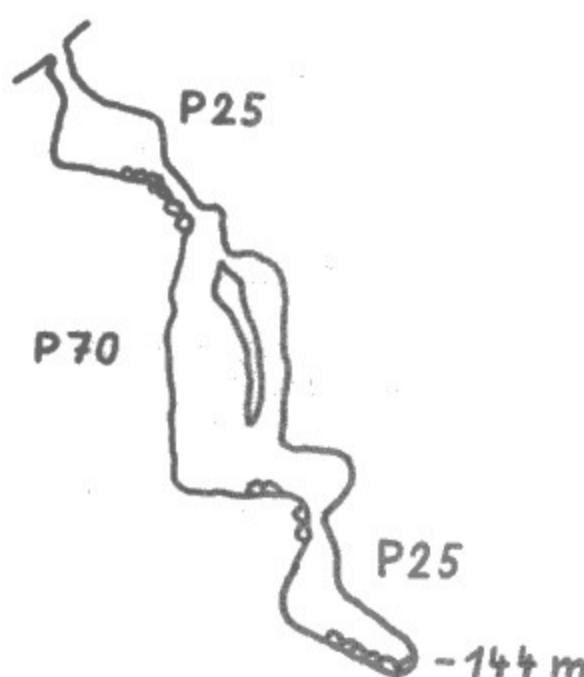

Na 11. snímku již odplouvají nosítka do peřejí karlštejnského jezu na Berounce i se zraněným.
Na 12. snímku H.Kirchmayer ve speciálním nepromokavém nafukovacím oděvu doprovází plovoucí nosítka do hluboké vody pod jezem.

Autorem všech snímků ze setkání je Vl.Vojíř

LITWOROVÝ ZVON

Ve dnech 20.-22.3.1981 pobývali v Zakopaném na společné akci O. Brouk, V. Kahle, J. Otava (všichni ZO ČSS 6-14 Suchý žleb), A. Nejezchleb (ZO ČSS 6-04 ČKD Blansko), J. Dubský, P. Tásler, R. Tásler (všichni ZO ČSS 5-02 Alberžice) a K. Dzudzinski, J. Lisiecki (PTTK Zakopane). Původně plánovaná akce do jeskyně Mietusia z organizačních důvodů nevyšla a proto byl zvolen náhradní program - Litworový zvon.

21.3. brzy vstáváme a ještě ráno se dostaváme lanovkou na Kasprowy vrch. Obloha je bez mráčku, daleká viditelnost, panoráma zasněžených Tater jako na dlani a jarní slunce nebezpečně připaluje. Pod nánosem opalovacího krému vyrážíme na několikahodinovou cestu po hraničním hřebenu. Jde se dobře, sníh je tvrdý, místa jsou návěje a pouze na jižních svazích od slunce rozmělký. Před námi se objevuje jeden vrchol za druhým, po levé ruce se odvíjí panorama Nízkých Tater a fotoaparáty jen cvakají. Cesta příjemně ubíhá a brzy odpoledne již stojíme na Maloláčnicku, kde se uhýbáme z hlavního hřebene směrem na Kobylarz. Zde se několik desítek metrů pod hřebenem skrývá ústí Litworového zvonu.

Z ústí 5 x 3 m moc nevidíme, protože je skoro celé zafoukané sněhem a přichází tedy ke slovu lopatka. První 25 m hluboká šachta vyústí do domu s kuželem sněhu. Odsud na sever nízkým průlezem přes balvany cesta pokračuje do puklinové chodby, končící 70 m hlubokou propastí. Sjíždíme nejprve úzkou šachtou a asi po 30 m se šachta zvonovité rozšíří do imponantního domu s velkými zřícenými stropními bloky. Z této prostory vede hlouběji dvacetipětimetrová stupnovitá šachta s množstvím zaklíněných balvanů. Staré dno v hloubce - 144 m tvoří zával z několikametrových bloků. (V roce 1978 polští jesknáři pronikli o 7 m hlouběji.)

Na povrchu nás vítá začínající západ slunce a opadl stádo kamzíků. Okolní kopce i obloha se barví do červena a na Tatry se pozvolna snáší soumrak. Spokojeni s vydařenou akcí i nádherným dnem sestupujeme přes Kobylarz a po botech i po prodloužených zádech (jak to zrovna vyjde) sjíždíme žlebem do doliny Mietusia. Kościeliskem pokračujeme již za tmy na autobus.

Radko Tásler
ZO ČSS 5-02 Alberžice

ISTVAN-LAPA BARLANG

Členové ZO ČSS 6-14 Suchý žleb (V. Kahle, O. Brouk) a člen ZO ČSS 6-04 ČKD Blansko (A. Nejezchleb), uspořádali ve dnech 29.5.-31.5.81 menší akci do maďarských jeskyní. Trasa vedla přes Bratislavu, Györ do Budapešti. Zde jsme shlédlí turistickou jeskyní Pálvolgy barlang s menší krápníkovou výzdobou (a s délkou okolo 3 km). Pak jsme odjeli do Miškolce, kde jsme se setkali s maďarskými jesknáři. Jeskyně Istvan lapa (hluboká - 238 m) leží v Bukových horách asi 10 km od Miškolce (nejvyšší hora tohoto pohoří je Istállócs-ko s n.v. 959 m.). Jeskyně Istvan lapa se nachází na dně obrovského závrtu. Do hloubky - 220 m má vertikální charakter s propastmi hlubokými okolo 20 m. Zde se pak nachází horizontální chodby s obrovskými domy, vodním tokem a nádherně erodovanými tvary. V době našeho sestupu byl vodní stav

minimální. V jeskyni pracují maďarstí speleologové a neustále objevují nové chodby, i ve vyšších patrech této jeskyně. Průstup jeskyní nám trval 6 ho-

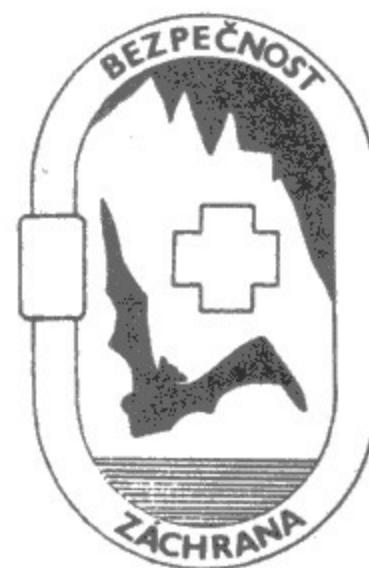
ISTVAN - LAPA

plán z roku 1973

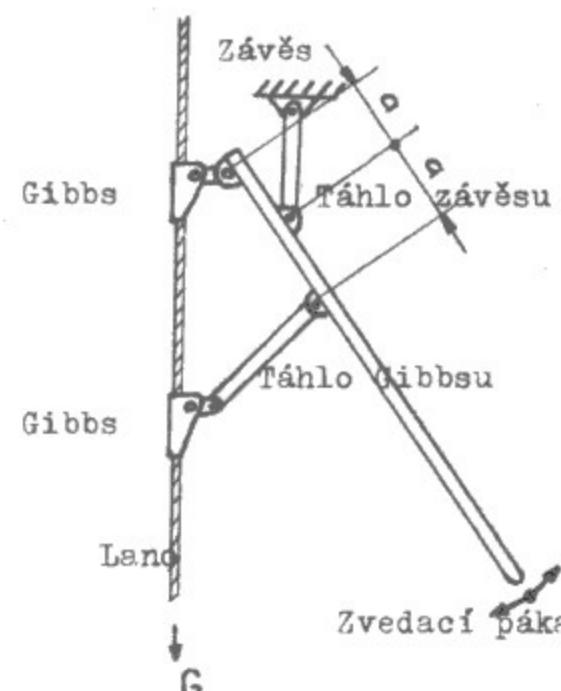
din. Byla pořízena fotodokumentace nejzajímavějších částí systému. Poslední den jsme při zpáteční cestě dle Československa navštívili turistickou jeskyni v Josvafo východem Voros-toi.

Ota Brouk
ZO ČSS 6-14 Suchý žleb

"KOLEBKA" - POMŮCKA PRO SPELEOZÁCHRANU

Pro zdvih nákladů a hlavně pro záchranné práce používají naši bulharští kolegové zajímavé a prosté pomůcky - "kolébky". Celý jednoduchý přípravek se skládá ze závěsu, dvou pák, dvou mechanických prusíků typu "Gibbs" a několika čepů. Kinematické schéma a funkce celého přípravku je patrná z obrázku.

Kývavým pohybem páky se střídavě zachycují na laně

"Gibbsy" a každým kyvem vyzdvihuji břemeno na konci lana.

Lumír Pecold
ZO CSS 7-07 Ostrava

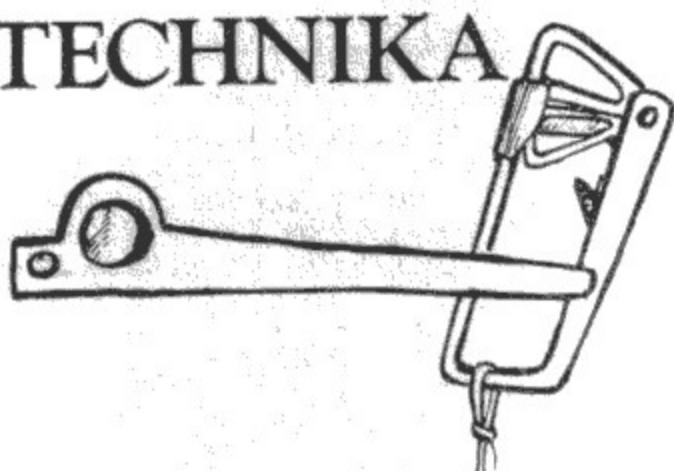
UZEL "GARDA"

Časopis "Die Höhle" vycházející jednou za čtvrt roku uveřejnil v jednom ze svých posledních čísel nákres nového blokujícího uzlu, nazvaného "garda". Autor poznámky, Gerald Siebert, ho doporučuje pro jištění druhého na laně, v případě, kdy můžeme jistit na pevno. Zminuje se také o jeho výhodnosti při vytahování vaků nebo při práci záchranářů at již v jeskyních nebo na povrchu. Nejméně jedna z karabin musí mít zašroubovaný zámek ! Funkce uzlu je jasná z nákresu.

Lumír Pecold
ZO ČSS 7-07 Ostrava

TECHNIKA

Ústřední odborná komise technická dává široké jeskynářské veřejnosti na vědomí, že od měsíce března 1981 zřizuje stálou poradenskou službu. Středisko se nachází v bytě spravovaném Jihomoravským KV ČSS na Mášově 20 v Brně. Každé první pondělí v měsíci v době od 17,00 hod. do 19,00 hod. bude přítomen před seda ÚOK technické, nebo některý z brněnských členů komise. Zájemcům budou poskytovány rady technického rázu, operativně budou prováděny jednodušší posudky a výpočty atd.

Ferdinand Šmíkmátor
předseda ÚOK technické

JESKYNĚ A PROPASTI

V letošním roce se dostane do prodeje publikace "Jeskyně a propasti" od J.Hromáse, B.Kučery a F.Skřípánské, kterou vydává nakladatelství Academia.

Publikace je bohatě ilustrovaná. Zachycuje vědecké a estetické hodnoty podzemních krasových prostor na území Československa. Kromě všech známých zpřístupněných jeskyní obsahuje zejména nové unikátní objevy hlubokých propastí s bohatou krápníkovou výzdobou, jež dosud nebyly veřejnosti prezentovány a nebudou také zpřístupněny.

Kniha má 240 stránek, 181 obrázků, 1 skládací přílohu, barevné a černobílé obrázky v textu. Vázaná je asi za 80 - Kčs.

Objednávky na publikaci k zaslání poštou i k osobnímu odběru zasílejte na adresu :
Knižníkensatví Karlova 10, 110 00 Praha 1.

Knihkupectví, Kaprova 10, 110 00 Praha 1.
-red-

-red-

POKÝNY PRO DOPISOVATELE A AUTORY I ZO ČSS

V letošním roce začínáme opět s trochu vylepšeným provedením našeho Stalagmitu. Přináší to také některá důležitá opatření, která mají usnadnit práci redakci, zejména při přepisování rukopisů a zároveň fotografií a plánků.

Od tohoto čísla přijímáme k otištění i fotografie na lesklém papíře, které však musí být dostatečně kontrastní. Zasláné fotografie i rukopisy nevrácíme zpět autorům. U fotografií doporučujeme tyto rozměry snímků: vodorovný rozměr 13,5 cm nebo 27,2 cm (fotografie bude buď přes jeden nebo dva sloupce a její výška může být od 10 cm do 38 cm) bez bílého okraje. Dále pro titulní stránku rozměry 24x30 cm.

Pokud z jakékoliv příčiny neotiskneme vaši fotografii nebo článek, nezlobte se na nás a své příspěvky zasílejte i nadále. Pamatujte, na to, že máme snahu vyhovět všem na stanovené tiskové ploše. Proto i u nás musíme hledět především na kvalitu a aktuálnost příspěvků. Nebo je upravovat v rozsahu.

Současně prosíme autory příspěvků, aby neuveděli rozsáhlé seznamy použité literatury. Za věcnou správnost obsahu článku si ručí každý autor osobně. Místo výčtu použité literatury zaplníme ušetřenou plochu dalším materiálem.

Dále žádáme jednotlivé ZO ČSS, aby nám na korespondenčním listku sdělily jméno a adresu člena výboru, který je pověřen funkcí dopisovatele Stalagu. Děkujeme.

Děkujeme.

-red-

S T A L A G M I T

neperiodický zpravodaj ÚV ČSS pouze pro členy ČSS a
zdarma//vydává ZO ČSS 1-06 Speleologický klub Praha
120 00 Praha 2, Slezská 48// Tisk : Vojenské stavby
ob. pod. Praha //náklad 2.000 kusů//složení redak -
ční rady : J.Hromas p.g., E.Keslová, Vl. Vojíř. //

Odpovědný redaktor : Vladimír Vojíř